

Bosna i Hercegovina
BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
Internacionalni univerzitet
Brčko

Босна и Херцеговина
БРЧКО ДИСТРИКТ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Интернационални универзитет Брчко

PRAVILNIK
o studiju na daljinu
Internacionalnog univerziteta
Brčko distrikt BiH

Brčko,

Na osnovu člana 66. stav 2. Zakona o visokom obrazovanju Brčko distrikta BiH i člana 44. Statuta Internacionalnog univerziteta Brčko distrikt BiH, Senat Univerziteta na svojoj sjednici održanoj dana 21. 10. 2013 . d o n o s i

P R A V I L N I K

o studijima na daljinu Internacionalnog univerziteta Brčko distrikt BiH

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom regulišu se uslovi, postupci, procedure, način izvođenja i način procjenjivanja postignuća studenata koji studiraju na daljinu na Internacionalnom univerzitetu Brčko.

Definicije osnovnih pojmova

Član 2.

Pod **studijem na daljinu** podrazumijeva se način izvođenja nastavnog procesa u nastavnom okruženju u kojem su profesor i student razdvojeni vremenski ili prostorno, ili po obje komponente, dok nastavno osoblje obezbjeđuje nastavne sadržaje primjenom informaciono-komunikacionih tehnologija, u okviru kojih naročito kroz aplikacije za upravljanje nastavnim predmetom, multimedijalne resurse, internet, video-telekonferensing i dr. Nastavni proces u virtuelnim studijima se odvija primjenom jedne ili više od sljedećih tehnologija:

Virtuelna učionica (*Virtual Classroom*): predstavlja nastavno okruženje kreirano u virtuelnom digitalnom prostoru sa ciljem da se poboljša pristup naprednim obrazovnim tehnologijama tako što se nastavnom osoblju i studentima omogućava da učestvuju u radu obrazovnih zajednica odn. odjeljenja koji su međusobno udaljeni i razdvojeni, te da se poboljša kvalitet i efikasnost obrazovanja omogućujući kolaborativni obrazovni proces korištenjem informaciono-komunikacionih tehnologija:

Hipertekstualni nastavni sadržaji (*Hypertext courses*): predstavljaju sturukturirani nastavni materijal u elektronskoj digitalnoj formi koji se koristi u konvencionalnim programima obrazovanja na daljinu u kojem hiperveze (hyperlinks) uvezuju tekst, multimedijalne sadržaje i vježbe;

Video-bazirani nastavni sadržaji (*Video-based courses*): su sadržaji koji se isporučuju licem-u-lice putem telekomunikacionih sredstava u kojima nastavnik neposredno objašnjava nastavne materijale uz korištenje digitalnih i elektronskih ilustracija odn. video-streaming tehnologija koje se distribuiraju komunikacionim kanalima;

Audio-bazirani nastavni sadržaji (*Audio-based courses*): su sadržaji u audio obliku koji se isporučuju putem telekomunikacionih sredstava koji su podržani sa titlovanim tekstom ili transkripcijom teksta lekcije;

Animirani nastavni sadržaji (*Animated courses*): obogaćuju tekstorjentisane ili audio bazirane nastavne sadržaje uz pomoć animacija koje pomažu u razumijevanju ključnih koncepata gradiva i pomažu boljem pamćenju nastavnih sadržaja a koje su kreirane uz pomoć grafičkih digitalnih tehnologija;

Web-podržani tekstualni udžbenički sadržaji (*Web-supported textbook courses*): su bazirani na specifičnim udžbenicima, iz kojih studenti samostalno preuzimaju nastavne sadržaje, a putem

web stranice uz neposrednu komunikaciju sa nastavnikom istražuju pitanja od interesa za gradivo, utvrđuju predmet diskusija, obrađuju vježbe i analiziraju studije slučaja;

Peer-to-peer courses su nastavni sadržaji koji se izučavaju po zahtjevu i neposrednim potrebama korisnika bez prethodno pripremljenog nastavnog programa;

Računarski podržana nastava (*Computer-assisted Instruction*): predstavlja nastavni proces u kojem se računari koriste kao medij za organizovanje i izvođenje predavanja, vježbi, simulacija ili interaktivnih igara, pri čemu se ne zahtjeva da računar bude umrežen odn. da se obezbijedi veza sa mrežnim edukativnim resursima;

Nastava upravljana računarom (*Computer-managed Instruction*): predstavlja korištenje računarske tehnologije za nadzor procesa učenja uključujući i ispitivanje i ocjenjivanje te vođenje podataka o cjelokupnom nastavnom procesu.

Kompjuterski podržano učenje (*Computer Assisted Learning*): predstavlja krovni termin koji podrazumjeva upotrebu računara kao medija za nastavu ali i za upravljanje procesom učenja i obuke. Računarski podržana nastava i nastava upravljana računarom su komponente kompjuterski podržanog učenja;

Kompjuterski podržano istraživanje je istraživanje koje se izvodi uz korištenje informaciono-komunikacionih tehnologija i pretraživača na globalnoj računarskoj mreži za teorijska istraživanja literature iz različitih oblasti i za empirijska istraživanja uz upotrebu adekvatnog statističkog softvera i softvera za obradu baza podataka;

Obrazovanje na daljinu (*Distance Education*): je obrazovni proces u kojem su nastavnik i studenti razdvojeni po vremenu ili po mjestu ili po obje komponente. Obrazovni sadržaji se isporučuju na udaljene lokacije primjenom sinhronih ili asinhronih instruktivnih sredstava koji se baziraju na, ali se ne iscrpljuju sa informaciono-komunikacionim tehnologijama i koji uključuju pisanu korespondenciju, tekst i hiper-tekst, grafiku, audio i video medije, neposredne instrukcije putem telekomunikacionih kanala (tzv. online learning), primjenu audio i video konferencijskih sistema, interaktivnu TV, pri čemu obrazovanje na daljinu ne isključuje i korištenje tradicionalnih učionica odn. klasičnih nastavnih oblika i metoda; Obrazovanje na daljinu uključuje u svom sadržaju i cjelokupni sadržaj pojma "e-learning";

Učenje na daljinu (*DL-Distance Learning*): predstavlja ciljnu posljedicu obrazovanja na daljinu; **E-učenje / eObrazovanje / elektronsko učenje** (*eLearning*): obuhvata široki skup aplikacija i procesa kao što su Web-bazirano učenje, kompjuterski podržano učenje, virtuelnu učionicu, te kolaboraciju u nastavnom procesu i učenju koja je podržana elektronskim i digitalnim sredstvima, uključujući i isporuku edukativnih sadržaja putem interneta, lokalnih (intranet/extranet LAN/WAN) računarskih mreža, putem audio i video medija, emitovanje edukativnih sadržaja putem satelita, interaktivne TV, opto-medija i drugih digitalnih i elektronskih sredstava. IKT – informaciono-komunikacione tehnologije (ICT – Information & Communication Technologies) je skup informacionih, računarskih i telekomunikacionih tehnologija koje daju podršku za eLearning i DLDistance Learning;

Asinhrono učenje/nastava (*Asynchronous Learning*): je učenje u kojem se interakcija i komunikacija između instruktora (nastavnika) i studenta ne dešava simultano već sporadično sa vremenskim razdvajanjem i/ili kašnjenjem, pri čemu student savladava nastavne sadržaje vlastitom dinamikom u sistemu obrazovanja na daljinu korištenjem tehnologija učenja uz mentorsku podršku i peer-to-peer metodama ("online" diskusione grupe, e-mail, social networking);

Sinhrono učenje/nastava (*Synchronous Learning*): je nastavnički vođeno učenje u realnom vremenu putem frontalne nastave ili telekomunikacionih kanala u kojem su svi učesnici uključeni istovremeno i direktno komuniciraju jedan sa drugim uz korištenje fizičkih učionica, virtuelnih učionica, audio i video konferencijskih sistema, IP internet telefonije ili interaktivne TV.

Principi na kojima je bazirano obrazovanje na daljinu na Internacionalnom univerzitetu Brčko

Član 3.

Obrazovanje na daljinu na Internacionalnom univerzitetu Brčko bazirano je na razvoju i integraciji informaciono-komunikacionih tehnologija primjenjenih u obrazovanju i nastavi, te na razvoju originalnih pedagoških i didaktičkih metoda koji proizilaze iz primjene savremenih IKT sredstava na kojoj osnovi se omogućava stvaranje fleksibilne infrastrukture univerzalno dostupne po vremenu i prostoru kako studentima tako i profesorima i razvoj visokokvalitetnih obrazovnih sadržaja, podizanje opšte digitalne pismenosti akademske populacije, nove motivacione aspekte, razvoj kreativnosti u procesu učenja i povećanu efektivnost procesa učenja i studiranja. Obrazovanje na daljinu, kao inovacija će obuhvatiti i supsumirati i tradicionalne nastavne oblike i metode što doprinosi poboljšanju kvaliteta nastave i učenja za sve kategorije studenata i odgovara na zahtjeve komplementarnosti nastavnih oblika i metoda, te zadovoljava zahtjeve postupnih evolucionih promjena:

Individualizacija nastave otvara mogućnost studentu da napreduje tempom koji odgovara njegovim psihološkim i perceptivnim sposobnostima, kao i predznanjima iz određene oblasti; Interakcija sa različitim izvorima informacija u pisanim, bibliotečkim i elektronskim oblicima (elektronske enciklopedije, časopisi, WEB biblioteke) obezbjeđuje istraživanje najaktuelnijih sadržaja u skladu sa individualnim interesovanjima i potrebama studenata što unapređuje i povećava aktivnost studenata i razvija kritičko mišljenje, kao i sposobnost analiziranja i zaključivanja; didaktički e-materijal koji u odnosu na klasične obrazovne materijale obezbjeđuje multimedijalnu integraciju (integracija hiperteksta, audio i video sadržaja sa računarskom animacijom i simulacijom), naprednu obrazovnu navigaciju (hipertekstualni karakter didaktičkog materijala i kreativno istraživanje izvora), te interaktivnost (efikasna i brza povratna sprega sa edukatorom i povratna informacija o napredovanju);

Interakcija sa nastavnicima i sa studentima (kao i sa studentima drugih visoko-školskih ustanova) omogućava razmjenjivanje znanja i iskustva, razvoj efektivnih komponenti učenja, te ujednačava nivo znanja u različitim studijskim grupama i ustanovama;

Smanjivanje troškova i povećanje ekonomičnosti obrazovnog procesa;

Kontinirana i sveobuhvatna evaluacija postignuća studenata koju obezbjeđuje obrazovni softver koji prati obrazovanje na daljinu obzirom da je projektovan da obezbjedi višestruku eksternu evaluaciju znanja u interakciji sa nastavnikom, ali i samovrednovanje znanja studenta u fazi učenja, tako i u fazi završene evaluacije;

Racionalizacija obrazovnog procesa koja obezbjeđuje kvalitetnije disponiranje nastavnim osobljem i angažovanje najboljih stručnjaka iz određenih naučnih oblasti čime se kvalitet nastave podiže na viši nivo;

Praćenje i kritičko preispitivanje praktične nastave i radne prakse na fakultetima i studijskim programima koji imaju planiranu praksu u medicinskim centrima, laboratorijama, sportskim ustanovama, fabrikama i drugim institucijama; Primjena ICT – informativno-komunikacijskih

tehnologija u obrazovnom procesu doprinosi pedagoškom pomaku od profesora prema studentu (Student Oriented Learning) sa sljedećim elementima:

- Vremenski pomak – tj. mogućnost studiranja u bilo koje vrijeme (portabilni mediji za multimedijalne sadržaje, računari, internet tehnologije, mobilni uređaji);
- Reproductivnost - jer elektronski mediji omogućavaju lakšu dostupnost didaktičkih sadržaja i ekonomsku racionalizaciju studija za studente;
- Transparentnost – tj. dostupnost studija za studente koji su udaljeni od univerzitetskog centra;
- Interaktivnost – tj. akumuliranje znanja, hipertekstualna navigacija kroz obrazovne sadržaje, kreativno istraživanje izvora, interakcija i povratna sprega sa nastavnikom (uz pomoć ICT);
- Kooperativnost – omogućava studentima da međusobno efikasno komuniciraju primjenom komunikacionih i internet tehnologija odn. kolaborativno učenje putem virtuelnih učionica (e-mail, chat, forumi i konferencije, virtuelne učionice);
- Multimedijalnost – izražavanje pedagoških i didaktičkih sadržaja kroz hipertekst, zvuk, sliku i kompjutersku animaciju i simulaciju;
- Portabilnost – tj. prenosivost studija čime se sticanje znanje ne veže isključivo za određeni proctor.

Član 4.

Na Internacionalnom univerzitetu Brčko u sistemu obrazovanja na daljinu primjenjivat će se adaptirani asinhroni model obrazovanja na daljinu koji je uslovljen prirodom univerzitetskih kurseva koji su uvedeni na univerzitetu, tehnološkim ograničenjima i ekonomskim razlozima i koji je baziran na sljedećim principima:

- Studenti su slobodni da uče tempom koji im odgovara (asinhrona komponenta modela), ali imaju fiksne rokove u kojima treba da predaju rješenja primljenih i preuzetih zadataka/projekata (adaptacija modela);
- Studenti su na početku akademske godine upoznati sa načinom izvođenja nastave putem instruktivnog seminara. Svaki student dobija plan nastave, gde se upućuje na medije-izvore znanja, a takođe se upoznaje i sa zadacima koje treba samostalno da izradi i preda na ocenjivanje;
- Pedagošku bazu obrazovanja na daljinu predstavlja sistem WEB-based instrukcija. Studentima su na raspolaganju štampani i elektronski udžbenici koji pokrivaju cjelokupan sadržaj nastavnog predmeta. Elektronski udžbenik je dostupan u PDF formatu i omogućen je download na računare studenata, kao i u hipertekstualnom obliku (u HTML/XML formatu). Studentima su na raspolaganju prezentacije svih predavanja u formatu elektronske prezentacije (Microsoft Power Point), kao i snimljena predavanja koja su dostupna na WEB-u i na opto-medijima. Studentima su na raspolaganju i udžbenici u formatu audio-knjiga, te predavanja u audio formatu; - Studentima se u sjedištu Univerziteta organizuju konsultacije, te fakultativna i instruktivna kontakt-nastava za sve studentske programe i sve predmete, koja se održava svake sedmice u vrijeme vikenda;
- Praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa organizuju se u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima Internacionalni univerzitet Brčko ima potpisane ugovore o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji, a čija alokacija odgovara distribuciji boravišta studenata koji studiraju u režimu obrazovanja na daljinu. Ugovori o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji definišu potrebnu dokumentacionu i informativnu osnovu za evidenciju i

verifikaciju praktičnih nastavnih oblika za studente, a takođe utvrđuju i angažman stručnih saradnika i eksperata na realizaciji ciljeva u okviru ovih nastavnih aktivnosti.

Za studente za koje se ne obezbijedi praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa u namjenskim alociranim ustanovama i organizacijama, obezbijedit će se realizacija ovih programskih aktivnosti u kondenzovanom obliku u ustanovama iz sjedišta Internacionalnog univerziteta Brčko

– Studentima koji praktičnu nastavu iz pojedinih predmeta obavljaju ili su obavljali kao dio svoje radne i profesionalne aktivnosti u okviru svoga zaposlenja odn. svoga radnog angažmana, priznat će se praktična nastava iz tih predmeta.

– U nastavnom planu definisane su lekcije (poglavlja) iz elektronskog udžbenika prema rasporedu nastave (za svaku radnu nedelju predviđena je programiran broj lekcija). Kada je potrebno, studenti se upućuju i na jedan ili više klasičnih udžbenika;

– Od studenata se očekuje da studentske zadatke/projekte (koji se daju dva puta u semestru) urade prema programiranom rasporedu (na vrijeme) i predaju elektronskom poštom.

Studentski zadaci/projekti se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima profesora ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima. Rješenja studentskih zadataka postavljaju se u diskusione grupe.

– Studenti imaju mogućnost da međusobno razmenjuju znanja i postavljaju pitanja (diskusiona grupa i elektronska pošta).

– Samostalni studentski projekti se izrađuju uz pomoć mentora. Studentski radovi se publikuju na WEB portalu Univerziteta i dostupni su za pregled ostalim studentima i javnosti.

II OBRAZOVNA DJELATNOST

Član 5.

Internacionalni univerzitet Brčko obavlja u sistemu obrazovanja na daljinu: studije prvog ciklusa, studije drugog ciklusa-magistarske, programe cjeloživotnog učenja i programe stalnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Internacionalni univerzitet Brčko samostalno i u okviru sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva, pruža kadrovske, tehničke i organizacione usluge obrazovanja na daljinu za osnovne i magistarske studije.

U sistemu obrazovanja na daljinu Internacionalni univerzitet Brčko može sa partnerskim visokoškolskim ustanovama da organizuje i izvodi studijske programe za koje ima dozvolu za rad, radi sticanja zajedničke diplome(tzv. joint degree).

Član 6.

Univerzitet može organizovati programe učenja na daljinu i programe cjeloživotnog učenja i van okvira studijskih programa za koje je dobio dozvolu za rad. Cjeloživotno učenje i stalno stručno osposobljavanje i usavršavanje će se sprovoditi u okviru organizacionih jedinica za ostvarivanje obrazovne i naučno-istraživačke djelatnosti.

Ciljevi cjeloživotnog učenja mogu da budu sticanje odgovarajućih novih znanja i vještina u odgovarajućoj struci ili nadopunjavanje i osvježavanje znanja iz određene oblasti namjenjeno bivšim studentima. Kandidati u sistemu cjeloživotnog učenja ili stručnog usavršavanja nemaju

status studenta. Sistem evaluacije postignuća kandidata upisanih na ovim programima, bazira se na ECTS metodologiji i definisanim obrazovnim ishodima odn. rezultatima.

Član 7.

Nastavni predmeti na studijima organizovanim na Internacionalnom univerzitetu Brčko su jednosemestralni. Nastavni plan se odnosi na sve oblike izvođenja studija: studij u sjedištu, studij van sjedišta i obrazovanje na daljinu. Nastavni plan svih studijskih ciklusa u sistemu obrazovanja na daljinu koje se izvode po Sporazumu sa drugim visokoškolskim ustanovama sa kojima Univerzitet ima potpisan sporazum o saradnji donose organi tih ustanova ili zajednički organi.

Član 8.

Školska godina u sistemu obrazovanja na daljinu traje kao i školska godina redovnih studija. Nastavna godina u sistemu obrazovanja na daljinu može da otpočne najviše dvije sedmice nakon početka nastavne godine redovnih studija zbog priprema specifičnih didaktičkih materijala za izvođenje nastave u sistemu obrazovanja na daljinu, te digitalizacije i obrade tekućeg video i audio sadržaja redovne nastave za potrebe obrazovanja na daljinu.

Član 9.

Radno opterećenje (workload) studenta u sistemu obrazovanja na daljinu, kao i procjena kredit-bodova za pojedine predmete i obrazovne aktivnosti bazira se na istim parametrima metrike studija kao i kod redovnih studija.

Član 10.

Studenti u sistemu obrazovanja na daljinu dobijaju ista zvanja nakon uspješno završenih studija kao i studenti redovnih studija.

Član 11.

Na studiju obrazovanja na daljinu organizuje se kontinuiran sistem samovrednovanja i ocjenjivanja kvaliteta studijskih programa, opštih uslova rada, rada organizacionih jedinica za ostvarivanje obrazovne djelatnosti, rada organizacionih jedinica za logistiku i funkcionalnih jedinica, kvaliteta nastave i rada nastavnog osoblja u sistemu obrazovanja na daljinu u skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Statutom Univerziteta.

Član 12.

Student se upisuje na studij u sistemu obrazovanja na daljinu na osnovu raspisanog konkursa. U sistemu obrazovanja na daljinu ne postoje specifična ograničenja vezana za mogućnosti i prava upisa na studij, osim ograničenja koja su postavljena i za redovni studij. Student prilikom upisa na studij obrazovanja na daljinu zaključuje Ugovor o studiranju kojim obje ugovorne strane, Univerziteta i student koji se upisuje, preuzimaju obaveze i stiču određena prava u procesu studiranja.

Član 13.

Za upis na prvu godinu studija u sistemu obrazovanja na daljinu kandidati ne polažu prijemni odn. kvalifikacioni ispit ukoliko je broj prijavljenih kandidata koji zadovoljavaju propisane uslove manji od broja kandidata koji su planirani za upis.

Kandidati koji su konkurisali za upis na prvu godinu studija prvog ciklusa polažu kvalifikacioni ispit ukoliko je broj prijavljenih kandidata veći od planiranog broja kandidata za upis. Način polaganja i organizacija kvalifikacionog ispita prilagođena je načinu evaluacije i principima koji se primjenjuje za evaluaciju znanja i postignuća studenata u sistemu obrazovanja na daljinu.

Član 14.

Visina naknade za studiranje, cijene usluga, popusti i povlastice, te ostali finansijski parametri studija u sistemu obrazovanja na daljinu utvrđuju se Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga na Univerzitetu koje za svaku školsku godinu donosi Upravni odbor Internacionalnog univerziteta Brčko. Finansijski parametri studija obrazovanja na daljinu mogu da se razlikuju u odnosu na parametre koji se primjenjuju za redovne studije.

Član 15.

Za studente u sistemu obrazovanja na daljinu primjenjuju se ista pravila vezana za prelazak sa drugih visokoškolskih ustanova i nastavak studiranja, te ostale oblike tranzicionih studija kao i pravila koja važe za redovne studente.

Član 16.

Studenti koji studiraju u sistemu obrazovanja na daljinu imaju pravo da individualizuju vlastiti studij i slobodno biraju izborne predmete u skladu sa Planom i programom izbornog programa upisane studijske grupe, da slobodno definišu fakultativni program, da polažu diferencijalni program, kao i da im se odobri intenzivni studij pune kalendarske godine.

Član 17.

Student u sistemu obrazovanja na daljinu prelazi u narednu godinu studija po istim uslovima kao i studenti na redovnim studijima.

Član 18.

Za studente u sistemu obrazovanja na daljinu vode se sve propisane evidencije u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i odredbama Statuta Internacionalnog univerziteta Brčko. Evidencije studenata u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vode u zajedničkim ili u odvojenim knjigama prema pojedinim kategorijama studenata.

III NASTAVNE AKTIVNOSTI

Član 19.

Internationalni univerzitet Brčko je dužan da organizuje predavanja i druge oblike nastave za sve studente, osim pri ostvarivanju studijskog programa na daljinu.

Studenti posredstvom Intraneta (sa Univerziteta) ili Interneta (sa udaljenih lokacija) pristupaju svim edukacionim sadržajima po principu 24/7 (sedam dana nedeljno, 24 časa na dan) koji su strukturirani tako da omogućavaju: o Pristup digitalizovanim nastavnim sadržajima kroz audio i video medije, tekstualne medije i animirane lekcije; o Pristup predavanjima profesora sa udaljenih lokacija kroz on-line video konferencije sa više učesnika i kroz asinhroni pristup katalogiziranim predavanjima na računarskom serveru Univerziteta primjenom metoda VoD – Video on Demand; o Zajednički rad studenata na vježbama, na projektima i kroz konsultacije uz korištenje telekomunikacionih medija i internet tehnologije.

Na Univerzitetu su obezbjeđeni: "on-line" video-streaming izabranih predavanja kao i telekonferencije (telekonferencing) značajnijih predavanja gostujućih profesora, VIP-diskusioh panela, stručnih i naučnih skupova i okruglih stolova.

Član 20.

Primjena kompjuterski podržanog učenja u sistemu obrazovanja na daljinu podrazumjeva da studenti posjeduju računar odgovarajućih performansi, da imaju neposredan pristup internetu odgovarajućih kapaciteta, odn. da posjeduju odgovarajuća telekomunikaciona sredstva, koja obezbjeđuju učenje na daljinu, te da na računaru imaju instalisan odgovarajući sistemski i komercijalni softver i odgovarajuće module softvera za podršku učenju na daljinu (Learning management softvera). Kompjuterski podržano učenje i obrazovanje na daljinu takođe podrazumjevaju da studenti posjeduju minimum prethodnih i neophodnih znanja i vještina potrebnih za efektno korištenje primjenjenih kompjuterskih i telekomunikacionih tehnologija.

Član 21.

Nastava distance learning studija je organizovana na slijedećim principima:

1. Na studij obrazovanja na daljinu primjenjuje se licencirani nastavni plan i program redovnih studija;
2. Studenti koji studiraju u sistemu obrazovanja na daljinu oslobođeni su obaveza da slušaju nastavu u redovnom programu i ostalih obaveza koje proizilaze iz neposrednih kontakata sa nastavnicima i saradnicima. Studenti koji studiraju u sistemu obrazovanja na daljinu imaju pravo da učestvuju u nastavnom procesu u vidu fakultativne i instruktivne kontakt-nastave i konsultacija koji se namjenski organizuju u sjedištu Internacionalnog univerziteta Brčko za sve studijske programe i sve predmete, i koji se održavaju svake sedmice u vrijeme vikenda;
3. Praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa organizuju se za studente u sistemu obrazovanja na daljinu u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima Internacionalni univerzitet Brčko ima potpisane ugovore o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji, a čija alokacija odgovara distribuciji boravišta studenata koji studiraju u režimu obrazovanja na daljinu. Ugovori o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji definišu potrebnu dokumentacionu i informativnu osnovu za evidenciju i verifikaciju praktičnih nastavnih oblika za studente, a takođe utvrđuju i angažman stručnih saradnika i eksperata na realizaciji ciljeva u okviru ovih nastavnih aktivnosti.
4. Za studente za koje se ne obezbijedi praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa u namjenskim alociranim ustanovama i organizacijama, obezbijedit će se realizacija ovih programskih aktivnosti u kondenzovanom obliku u ustanovama iz sjedišta Internacionalnog univerziteta Brčko u okviru namjenskog zimskog i ljetnjeg seminara/kampa koji se organizuju u trajanju od 7-14 dana. Studentima koji učestvuju u zimskom i ljetnjem

seminaru/kampu, obezbjeđuje se odgovarajući smještaj, pri čemu troškove snose zajednički studenti i Univerzitet.

5. Studentima koji praktičnu nastavu iz pojedinih predmeta obavljaju ili su obavljali kao dio svoje radne i profesionalne aktivnosti u okviru svoga zaposlenja odn. svoga radnog angažmana, priznat će se praktična nastava iz tih predmeta na osnovu rješenja dekana i ovjere od strane matičnog profesora prema propisanoj proceduri i nakon podnošenja propisanih dokumenata od strane studenta.

6. Za studente u sistemu obrazovanja na daljinu organizuje se na početku svake školske godine inicijalni stručni seminar na kojem se objašnjavaju metodi rada, specifični zahtjevi učenja na daljinu, literatura, programski sadržaji i način evaluacije znanja. Prisustvo nastavnom procesu na seminaru nije obavezno.

7. Direktno konsultacije sa akademskim osobljem (on-line i telefonske) predviđene su u okviru diskusionih foruma, telekonferencing sesija prema programiranom rasporedu, putem elektronske pošte ili neposrednim telefonskim kontaktom prema programiranom rasporedu;

8. Studentima su na raspolaganju pitanja za samovrednovanje stečenog znanja i progressa u savladavanju i razumjevanju gradiva te zadaci za vježbu u skladu sa zahtjevima nastavnika, kako bi se što bolje pripremili za ispit;

9. Studentima su na raspolaganju i multimedijalni didaktički materijali: video snimak cjelokupne nastave i predavanja svakog pojedinog predmeta, audio-knjiga osnovnog udžbenika, audio snimak predavanja, osnovna udžbenička literature u štampanom i elektronskom obliku, te prezentacija predmeta. Navedeni didaktički materijali su dostupni na WEB portalu Univerziteta, ali i snimljeni na odgovarajućim opto-medijima (DVD);

10. U organizaciji nastave planirane su i ostale forme rada studenta čiji rezultati čine dio konačne ocjene studenta.

11. Primjenjeni eLearning sistem omogućava sljedeće asinhrono metode u komunikaciji učesnika u edukativnom procesu:

- diskusione grupe (forum);
- formiranje baze često postavljenih pitanja (FAQ – Frequently Asked Questions);
- sistem elektronske pošte (E-mail);
- kreiranje panela "vijesti" za kurs;
- elektronski podsjetnik i kalendar kursa; i sljedeće sinhrono metode komunikacije:
- chat sesije;
- chat konsultacije;
- on-line videokonferencije.

Član 22.

U okviru podrške sistemu učenja na daljinu Univerzitet obezbjeđuje sljedeće tehnološke opcije: Sistem telefonije sa programabilnom centralom i 60 digitalnih brojeva, 20 analognih brojeva i 8 ISDN-BRA priključaka, Galerije slika, tehničkih crteža, dijagrama, grafikona i drugih multimedijalnih izvora, koji su transparentni i dostupni studentima putem interneta.

Pokretne slike u obliku video-klipova, kompjuterskih animacija /simulacija i video prezentacija koje su dostupne studentima po istom principu kao i galerije slika;

Pristup i preuzimanje asinhronih video sadržaja predavanja. jer se sva predavanja na Univerzitetu snimaju, digitaliziraju i katalogiziraju na WEB-računarskom serveru Univerziteta i

dostupna su studentima u bilo koje vrijeme (asinhroni model) putem autorizovanog pristupa WEB portalu Univerziteta na Internetu ili u lokalnoj računarskoj mreži Univerziteta.

Neposrednu participaciju u sinhronim video sadržajima, jer se izabrana predavanja domaćih i stranih gostujućih profesora, odn. predavanja u okviru VIP-panela i business okruglih stolova, emituju na Internetu putem video-streaminga.

Neposrednu participaciju u sinhronim video sadržajima (teleconferencing), jer se na Univerzitetu u okviru svakog predmeta organizuje bar jedna on-line videokonferencija tokom semestra.

Pored knjiga, priručnika i skripti u elektronskom obliku, studentima su na raspolaganju u elektronskom obliku svi normativni akti Univerziteta, nastavni planovi i rasporedi, te katalogizirani studentski radovi odn. projekti.

Elektronski udžbenici su publikovani na WEB računarskom portalu Univerziteta u hipertekstualnom obliku koji obezbjeđuje neposrednu interakciju studenta sa nastavnim sadržajima i drugim izvorima, i iniciraju istraživačke aktivnosti studenta u toku savladavanja nastavnog sadržaja.

Studentima su na raspolaganju sva udžbenička literatura u štampanom i elektronskom obliku, kao i pristup EBSCO bazi digitalnih naučnih i stručnih izvora. Knjige u javnom vlasništvu dostupne su putem linkova na WEB portalu univerziteta. Univerzitet je pretplaćen na određen broj elektronskih izdanja časopisa.

IV OBAVEZE NASTAVNIKA I SARADNIKA

Član 23.

Za potrebe studenata na daljinu Univerzitet obezbjeđuje materijale za učenje, proveru znanja, teme za seminarske i diplomske radove i druge informacije na platformi za udaljeno učenje na adresi: www.iubd-moodle.com.

Član 24.

Nastavnici i saradnici su obavezni da obezbede sledeće materijale u elektronskoj formi koji će biti dostupni studentima putem platforme za udaljeno učenje:

- Skriptu ili udžbenik za predmet koji predaje u tekućoj školskoj godini;
- Spisak obavezne i dodatne literature;
- Ispitna pitanja;
- Teme za diplomske radove i
- Online testove

Član 25.

Nastavnici i saradnici su obavezni da obezbede termine za sinhronu i asinhronu komunikaciju sa studentima koji će biti objavljeni na sajtu Univerziteta.

V EVALUACIJA ZNANJA

Član 26.

Ispitne aktivnosti i provjere znanja i postignuća studenata u sistemu obrazovanja na daljinu vrše se u skladu sa odredbama Statuta Univerziteta i Pravilnika o sistemu evaluacije znanja i postignuća studenata.

Član 27.

Uspješnost studenata u savladivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati tokom nastave i obrade tog predmeta. Pri utvrđivanju konačne ocjene za pojedini predmet odnosno za aktivnost koja se ocjenjuje, ocjenjivač je dužan da vrednuje rezultate ukupnog rada studenta tokom obrade odnosnog predmeta tj. ne samo znanja i vještine koje je student stekao i naučio tokom obrade tog predmeta (što se utvrđuje na ispitu), već i rezultate studenta postignute u svim oblicima edukativnog i pedagoškog rada, koji su planirani i izvedeni za odnosni predmet uključujući i procjenu aktivnosti i interakcije studenta na predavanjima, vježbama, kolokvijumima, seminarima, radionicama, okruglim stolovima, te drugim oblicima nastave i pedagoškog rada (predispitne obaveze).

Član 28.

Opšta struktura ocjene u sistemu obrazovanja na daljinu, obzirom na broj poena stečen prema različitim oblicima vrednovanja postignuća studenata na ispitima i predispitnim obavezama za pojedine predmete i pedagoške aktivnosti je ista kao i za redovni studij. Nastavnik može da preciznije razradi opšte strukturne okvire procjene rezultata rada studenta u sistemu obrazovanja na daljinu kao i da zamjeni pojedine oblike vrednovanja postignuća studenata koji su planirani u redovnom studiju sa analognim oblicima prilagođenim studiju obrazovanja na daljinu rukovodeći se specifičnostima predmeta i planiranim pedagoškim aktivnostima u sistemu obrazovanja na daljinu. Nastavnik je dužan da vodi odgovarajuću evidenciju o procjeni različitih aspekata u formiranju konačne ocjene studenta, koja je sastavni dio studentskog dosijea.

Član 29.

Polaganje ispita u sistemu obrazovanja na daljinu na Univerzitetu je javno i transparentno. Provjere znanja i postignuća studenata u sistemu obrazovanja na daljinu vrše se u službenim prostorijama Univerziteta, u objektima navedenim u dozvoli za rad, te u registrovanim odjeljenjima Univerziteta.

Provjere znanja mogu da se vrše i u logističkim centrima za podršku u sistemu obrazovanja na daljinu, koji su locirani u drugim licenciranim i akreditovanim visokoškolskim ustanovama sa kojima Univerzitet ima zaključen Ugovor o akademskoj i naučno-tehničkoj saradnji. Provjere znanja u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vrše u licenciranim i akreditovanim partnerskim visokoškolskim ustanovama sa kojima Univerzitet organizuje i izvodi studijske programe radi sticanja zajedničke diplome. Provjere znanja u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vrše i u testnim centrima koji su licencirani u sistemu međunarodno priznatih testnih centara, a koji su locirani u akreditovanim visokoškolskim ustanovama.

Provjere znanja u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vrše i u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima Univerzitet ima potpisane Ugovore o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji, ukoliko se u tim ustanovama organizuje praktična nastava, laboratorijska, klinička,

sportska i radna praksa i ukoliko se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva.

Član 30.

Za sve provjere znanja koje se vrše u sistemu obrazovanja na daljinu primjenom odgovarajućih informaciono-komunikacionih tehnologija moraju da se obezbijede sljedeći principi:

- Ispitni sadržaji se emituju isključivo iz sjedišta Univerziteta;
- Lokacija na kojoj se održava ispit mora da obezbijedi kontrolisane uslove za održavanje ispita;
- Autentifikacija studenta u sistemu obrazovanja na daljinu mora da obavi putem odgovarajućih sigurnosnih protokola;
- Pozitivna identifikacija studenta od strane kontrolora ispita/proktora vrši se prije pristupa samim ispitnim sadržajima;
- O svim elementima vezanim za određenu ispitnu aktivnost vodi se propisani zapisnik – "Protokol ispitnih aktivnosti i provjere znanja/postignuća studenta";

Član 31.

Ukoliko se ispitna aktivnost organizuje u pisanom obliku tada se ispitni materijali koji su u pisanoj formi, zajedno sa protokolom ispitnih aktivnosti i ovjerenim prijavama ispita dostavljaju na lokaciju na kojoj se održavaju ispiti u zapečaćenim kovertama, putem sigurnog kanala veze. Nakon održanog ispita svi navedeni materijali, kao i rezultati ispita u pisanom obliku (ispitna pitanja i testovi u pisanom obliku, seminarski radovi, eseji i dr.) vraćaju se u sjedište Univerziteta u zapečaćenim kovertama, putem sigurnog kanala veze.

Član 32.

Ocjenjivanje ispitnih materijala u elektronskom i pisanom obliku kao i obrade odnosih prijava ispita i dnevnika rada vrše se isključivo u službenim prostorijama Univerziteta, u objektima navedenim u dozvoli za rad, te u registrovanim odjeljenjima Univerziteta.

Član 33.

Student polaže završni ispit iz pojedinog predmeta neposredno po završetku nastavnih i obrazovanih aktivnosti iz tog predmeta. Student ima pravo da polaže ispit u redovnom, dopunskom i septembarskom ispitnom roku sa po dva ispitna termina u svakom roku. Poslije dva neuspjela ponavljanja istog ispita student taj ispit može da polaže u vanrednom roku pri čemu snosi troškove naknadnih polaganja istog ispita prema Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga na Univerzitetu.

Član 34.

Ispitne uslove, tok ispita, identifikaciju studenata, bezbjednosne mjere i ostale elemente ispita kontroliše i provjerava kontrolor ispita koji je odgovarajućim rješenjem prethodno ovlašten da kao opunomoćenik Univerziteta vrši kontrolne aktivnosti.

Član 35.

Studentska služba obavještava studente o zakazanim rokovima ispita putem telefona, SMS poruke, Interneta, elektronske oglasne ploče ili korištenjem drugih telekomunikacionih sredstva.

Član 36.

Na Univerzitetu se vodi evidencija o polaganju ispita i obrađuje dokumentacija o položenim ispitima koja je propisana zakonskim i podzakonskim aktima, statutarnim i drugim aktima Univerziteta. Pored elektronskih i pomoćnih evidencija na Univerzitetu se o položenim ispitima vode i slijedeći fizički dokumenti: prijava za polaganje ispita, spisak studenata koji polažu ispit u određenom terminu, Zapisnik ispitnih aktivnosti i provjere znanja/postignuća studenta, studentska knjižica – indeks i matična knjiga.

Svi navedeni dokumenti se vode i obrađuju jednako za redovne studente kao i za studente u sistemu obrazovanja na daljinu.

Član 37.

Student ne može pristupiti polaganju ispita bez odgovarajućeg dokumenta o prijavi ispita. Prijava ispita se mora dostaviti na ovjeru studentskoj službi univerziteta bilo u pisanoj i/ili elektronskoj formi sa WEB stranice univerziteta.

Član 38.

Trajanje svake pojedinačne ispitne aktivnosti određuje predmetni nastavnik. Trajanje ispitne aktivnosti se striktno kontroliše od strane proktora ili elektronskim putem.

Član 39.

Ispiti u sistemu studiranja na daljinu (distance learning) koje organizuje Univerzitet vrše se prema posebnoj proceduri predviđenoj za ovaj oblik studiranja. Ispiti u sistemu učenja na daljinu za studijske programe koje Univerzitet organizuje po osnovu Sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva, obavljaju se u skladu sa pravilima koja su predviđena tim Sporazumima.

Član 40.

Specifičnosti u sistemu ispita i ocjenjivanja koje su implicirane metodologijom učenja na daljinu ogledaju se u slijedećem:

– Univerzitet u sistemu eLearning, podržanog sa savremenim ICT – informaciono - komunikacionim tehnologijama primjenjuje testove odn. zadatke za samovrednovanje stečenog znanja, testove/zadatke za konačno elektronsko evaluiranje znanja, te različite studentske pisane radove.

Sve zadatke i radove u elektronskom obliku koji su predmet ocjenjivanja od strane ispitivača, studenti isporučuju profesorima pomoću sistema elektronske pošte ili korištenjem računarskog programa za asistenciju pri provjeri znanja;

– Univerzitet u sistemu eLearning, podržanog sa savremenim informaciono - komunikacionim tehnologijama primjenjuje i oralne (usmene) ispite.

– U sistemu evaluacije rada i postignuća studenata planirane su različite forme procjene kao što su: izrada studentskih projekata, pisanje seminarskih radova odn. eseja, mikro-istraživanja (npr. istraživanje tržišta ili izvora itd), obrada studija-slučaja, te više (2 do 3) prolaznih mikro-testova. Rezultati ostalih formi rada čine dio konačne ocjene studenta. Drugi dio ocjene čine rezultati finalnog ispitnog testa.

– Studentski zadaci/projekti se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima profesora ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima putem elektronske pošte. Rješenja studentskih zadataka postavljaju se u diskusionim forumima i diskusionim grupama.

– Univerzitet u sistemu učenja na daljinu primjenjuje slijedeće modele ispitivanja: Elektronski test koji se formira iz skupa definisanih i dizajniranih pitanja (koje definiše i održava isključivo profesor izabran na odnosni predmet) i koji zadovoljavaju mjerne karakteristike validnosti, relijabilnosti, senzitivnosti i objektivnosti. Skup testnih pitanja/zadataka se formira računarski (slučajnim izborom iz baze pitanja/zadataka) tako da se uvažava kriterij zadane distribucije kvantitativnog učešća broja pitanja/zadaka prema relevantnosti pojedinih oblasti/poglavlja gradiva koje se ispituje. Testna pitanja se formiraju na osnovu slučajnog (random) izbora kojeg računar određuje u momentu davanja instrukcije za izradu testa što znači da se za svakog studenta formira drugačiji set pitanja. Računar uvažava težinske faktore svakog pitanja, tako da ukupan težinski koeficijent za svakog studenta varira u granicama zadane tolerancije. Testni zadaci su objektivnog tipa tako da se rezultat zadatka može računarski procesirati (zadaci višestrukog izbora, unošenje egzaktnih brojevanih rezultata, zadaci višestrukog izbora sa sparivanjem, tačno-netačno, zadaci egzaktnog sređivanja - redosljeda i uspoređivanja); Rješavanje testa je vremenski ograničeno/definisano. Ocjena testa se procesira automatski na osnovu zadanih kvantitativnih kriterija. o Kombinovani elektronsko-problemski test koji pored automatski procesiranih elemenata ima i pitanja/zadatke na koje student odgovara u tekstualnom obliku i za čije rješavanje je potrebno da student posjeduje aktivno znanje koje je sposoban da originalno poveže i upotrebi za rješavanje problema. Narativne dijelove testa evaluira i ocjenjuje profesor.

Član 41.

Treći izvor ocjene studenta predstavlja procjena kolateralnih aktivnosti studenta analizom ukupnog vremena provedenog u obradi predmeta u sistemu obrazovanja na daljinu kao i analizom strukture tog vremena (vrijeme provedeno u obradi studijskog modula, vrijeme provedeno na forumima, chatu, vrijeme posvećeno istraživanju izvora, vrijeme na videokonferencijama i "downloadu" katalogiziranih predavanja itd.), obzirom da se sve aktivnosti studenta sa relevantnim parametrima aktivnosti evidentiraju u odgovarajućoj "log" datoteci. Statistika prolaznih testova takođe predstavlja element procjene kolateralnih aktivnosti studenta.

Član 42.

Struktura ocjene, odražava ukupnu aktivnost studenta na osnovu procjene svih izvora evaluacije: rezultata testiranja, ocjene u sinhronim oblicima evaluacije (telekonferensing), ocjene ostalih formi rada studenta i ocjene kolateralnih aktivnosti studenta.

Član 43.

Student u sistemu obrazovanja na daljinu je obavezan da izradi završni diplomski rad u skladu sa odredbama Statuta Univerziteta. Odbrana diplomskog rada se organizuje u sjedištu Internacionalnog univerziteta.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 44.

Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

INTERNACIONALNI UNIVERZITET
BRČKO DISTRIKT BIH
BRČKO, dana 21. 10. 2013
Broj S-58/13

REKTOR UNIVERZITETA

prof. dr Velimir Sotirović